

הלכות בלים פרק יא

א. כִּמָּה שְׁעוֹר הַשֶּׁבֶר שִׁישְׁבֵּר כָּלִי מִתְכַּת וְלֹא יִקְבַּל טְמֵאָה, אוֹ יִטְהַר מִטְמֵאָתוֹ: הַכֹּל לְפִי מָה שֶׁהוּא. כָּל זֶמֶן שֶׁהַכָּלִי יִכּוּל לַעֲשׂוֹת מֵעֵין מְלֹאכְתּוֹ עֲדִין הוּא כָּלִי, וְחָשׁוֹב כְּכָלִי שֶׁלֵּם.

ב. כִּיצַד: דְּלִי שֶׁלִּמְתַּכַּת שְׁנִשְׁבֵּר, וְהָרִי הוּא יִכּוּל לְמַלְאוֹת בּוֹ הָרִי הוּא כָּלִי כְּשֶׁהָיָה. הַקְּמָקוֹם, כְּדִי לָחֶם בּוֹ חֲמִין. הַמָּחֶם, כְּדִי לְקַבֵּל סִלְעִים. הַלֶּפֶס, כְּדִי לְקַבֵּל קִיתוֹנוֹת שֶׁלִּמְתַּכַּת. הַקֶּתוֹן, כְּדִי לְקַבֵּל פְּרוּטוֹת. מִדּוֹת הַיֵּין, כְּדִי לָמַד בָּהֶן הַיֵּין. וּמִדּוֹת הַשֶּׁמֶן, כְּדִי לָמַד בָּהֶן הַשֶּׁמֶן.

ג. מִסְּנֵנֶת שֶׁלַחֲרָדֵל שֶׁנִּפְרָצוּ בָּהּ שְׁלוֹשָׁה נִקְבִּים מִלְמָטָה, זֶה לְתוֹךְ זֶה טְהוֹרָה, לְפִי שְׁאִינָה מְשַׁמֶּשֶׁת מֵעֵין מְלֹאכְתָּהּ. מִגִּרְפָּה שֶׁנִּטַּל כִּפָּה אָף עַל פִּי שֶׁהִיא כְּקַרְנֶס, טְהוֹרָה: שְׁאִינָה עוֹשֶׂה מֵעֵין מְלֹאכְתָּהּ אֵלֹא מֵעֵין הַקַּרְנֶס, וְהִיא לֹא נַעֲשֶׂת לְתַקַּע בָּהּ כְּקַרְנֶס. וְכֵן כָּל כְּיוֹצֵא בְּזֶה.

ד. מִסְרֵק שֶׁלְצִמֹּר שֶׁנִּטְלוּ שְׁנֵי אִם נִשְׁתִּיר בּוֹ שְׁלוֹשׁ בְּמָקוֹם אֶחָד, טְמֵא. הֵיטָה הַחִיצוֹנָה אַחַת מִן הַשְּׁלוֹשׁ טְהוֹר, לְפִי שְׁאִינָה יִכּוּל לְסַרֵּק בּוֹ פֶּשֶׁתָּן: שֶׁהַחִיצוֹנָה אֵינָה מוֹעֵלֶת לְסַרִּיקָה; וְכָל שְׁאִינָה עוֹשֶׂה מֵעֵין מְלֹאכְתּוֹ בְּכָלִי מִתְכּוֹת, טְהוֹר.

ה. נִטְלוּ מִן הַמִּסְרֵק שְׁתֵּים, וַעֲשָׂאן לְמִלְקָטָה טְמֵאוֹת. אַחַת, וְהַתְּקִינָה לָנֶר, אוֹ לְלֶפֶף עָלֶיהָ הַחוּט לְרִקּוֹם מְקַבֵּלֶת טְמֵאָה; וְאִם הֵיטָה הַשֵּׁן עֲבָה וּגְדוּלָּה אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא הַתְּקִינָה, הָרִי זֶה מִטְמֵאָה בְּפָנֶי עֲצָמָה.

ו. מִסְרֵק שֶׁלִּפְשֶׁתָּן שֶׁנִּטְלוּ שְׁנֵי, וְנִשְׁתִּיר בּוֹ שְׁתֵּים טְמֵא; נִשְׁתִּיר בּוֹ אַחַת, טְהוֹר. הַכְּדוּמִים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ, וְאִנְקֵלִי שֶׁלֶּהֶן קִיָּמָה טְמֵאִין: שֶׁהָרִי אִפְשָׁר לְהוֹצִיא בָּהֶן הַדְּלִי מִן הַבֵּאֵר, כְּשֶׁהָיָה מְקַדֵּם.

ז. מִגִּרְהָ שֶׁנִּטְלָה שְׁנֵה אַחַת מִבְּנֵתִים, טְהוֹרָה. נִשְׁתִּיר בָּהּ מְלֹא הַסִּיט בְּמָקוֹם אֶחָד טְמֵאָה, שֶׁהָרִי אִפְשָׁר לָגוֹר בְּנִשְׁאָר.

ח. הַמַּעֲצָד וְהָאֲזֵמֶל וְהַמִּפְסֵלֶת וְהַמְּקַדָּח שֶׁנִּפְגְּמוּ, עֲדִין מְקַבְּלִין טְמֵאָה; נִטַּל חֲסוּמָן, טְהוֹרִין. וְכֵלָן שֶׁנִּחְלְקוּ לְשָׁנִים, טְמֵאִין חוּץ מִן הַמְּקַדָּח, שֶׁהָרִי אֵינּוּ יִכּוּל לְנַקֵּב בּוֹ. וְהָרִנְקִי בְּפָנֶי עֲצָמָה אֵינָה מְקַבֵּלֶת טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְקַצֶּת כָּלִי.

ט. הַסִּיף, וְהַסִּפִּין הַעָקוֹם כְּמוֹ מַגֵּל, וְהַרְמָח, וּמַגֵּל יָד, וּמַגֵּל קֶצֶיר, וְזוּג מִסְפָּרִים קְטָנִים שֶׁלְבַעֲלִי בָתִּים, וְזוּג שֶׁלִּמְסַפְּרִים גְּדוּלִּים שֶׁלִּמְסַפְּרִים שֶׁנִּחְלְקוּ כָּל חֶלֶק מֵהֶן מְקַבֵּל טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מֵעֵין מְלֹאכְתּוֹ. מִסְפֶּרֶת שֶׁנִּחְלְקָה לְשָׁנִים טְהוֹרָה, לְפִי שְׁאִינָה מַעֲבֶרֶת אֶת הַשַּׁעַר אֵלֹא בְּדַחֵק.

י. שְׁרִיוֹן שֶׁנִּחְלַק לְאַרְבּוֹ, טְהוֹר; לְרַחְבּוֹ אִם מְשַׁמֵּשׁ מֵעֵין מְלֹאכְתּוֹ רֵאשׁוֹנָה, טְמֵא. מֵאִימָתִי טְהוֹרָתוֹ, מְשִׁיבֵלָה וְאֵינּוּ מְשַׁמֵּשׁ מֵעֵין מְלֹאכְתּוֹ. בָּלָה וְנִשְׁתִּיר בּוֹ רַבּוֹ אִם מְלַמְעֵלָה, טְמֵא; וְאִם מְלַמְטָה, טְהוֹר. קֶצֶץ מִמֶּנּוּ, וַעֲשֶׂה חֲלִיָּה לְתַכְשִׁיט הָרִי זֶה מְקַבֵּלֶת טְמֵאָה.

יא. שְׁפּוּפֶרֶת שְׁלֹזָהֲבִים, וְשִׁלְזָגִין, וְשִׁלְנָפְחִים, וְשִׁלְעוֹשֵׁי זְכוּכִית שֶׁנִּחְלְקָה לְאַרְפָּה, טְהוֹרָה. לְרַחְבָּהּ אִם מְשַׁמֶּשֶׁת מֵעֵין מְלֹאכְתָּהּ רֵאשׁוֹנָה, טְמֵאָה; וְאִם לֹא, טְהוֹרָה.

יב. כלבא שלספריים, ושלרופאים, ושלעושי זכויות שנחלקה לשנים טהורה; ושלנפחים טמאה, מפני שהוא בתחלה חותה בה את הגחלים.

יג. מראה שלמתכת שנשברה, או שנשטטשה אם אינה מראה רב הפנים, טהורה; היתה מראה רב הפנים, עדין היא כלי כשהיתה.

יד. מחט שנטל קצתה הנקוב, או עקצה טהורה; ואם התקינה ללפף עליה את החוט לרקם בה, טמאה. אבל מחט שלשקים שנטל קצתה הנקוב טמאה, מפני שהוא רושם בקצה השני.

טו. המחט שלופפין עליה השני או הזהב וכיוצא בהן, בדרך שהרוקמין עושין בין שנטל הנקוב שלה, בין שנטל עקצה טמאה, שאין מלאכתה התפירה.

טז. מחט שהעלת חלודה אם מעכבת את התפירה, טהורה; ואם לאו, טמאה. הסיף והסכין שהעלו חלודה, טהורין; שפן והשחיתון, חזרו לטמאתן הישנה. וכן צנורה שפשטה, טהורה; כפפה, חזרה לטמאתה הישנה.

יז. מפתח עקום כמו ארכבה שנשבר מתוך ארכבתו, טהור; וכן מפתח העשוי כמין גם שנשבר מתוך גמו, טהור: שהרי אינו יכול לפתח בהן, והרי אינן משמשין מעין מלאכתן. היו בו שנים ונקבים טמא, שעדין מפתח הוא. נטלו השנים טמא, מפני הנקבים; נסתמו הנקבים טמא, מפני השנים. נטלו השנים, ונסתמו הנקבים או שנפרצו הנקבים זה לתוך זה טהור.

יח. כלי שיש בראשו האחד כף להרים בו הדשן, ובראשו השני מזלג לצלות בו הבשר שנטלה כפו טמא, מפני שניו; נטלו שניו טמא, מפני כפו. וכן מכחול שנטלה כפו שגורפין בה הכחל טמא, מפני הזכר שכוחלין בו העין; נטל הזכר טמא, מפני הכף.

יט. כלי שבראשו אחד כף כסבכה לצלות עליו, ובקצה השני שנים להוציא בהן הבשר מן הקדירה או מעל האש נטלה כפו טמא, מפני שניו; נטלו שניו טמא, מפני כפו.

כ. וכן עט שלמתכת שכותבין בראשו האחד, ומוחקין בראשו השני נטל הכותב טמא, מפני המוחק; נטל המוחק טמא, מפני הכותב. וכן כל פיוצא באלו והוא, שיהיה הנשאר יכול לעשות מעין מלאכתו.

כא. פיצד: עט שנטל המוחק שלו, ונשאר הכותב אם נשאר מארכו כדי שיגיע לקשרי אצבעותיו טמא, שהרי אפשר שיאחז בו ויכתב; נטל הכותב, ונשאר המוחק אם נשאר מארכו מלוא פס ידו טמא, שהרי אפשר לו למחק בו. נשאר פחות מזה, טהור. וכן כל פיוצא בזה.

כב. קרדם שנטל עפשו, והוא הצד שהחרש מנגר בו טמא, מפני בית בקועו; נטל בית בקועו טמא, מפני עשפו. נשבר מקופו, טהור. חרחור שנפגם עדין הוא כלי, עד שינטל רבו; נשבר מקופו, טהור.

כג. המרדע, והוא המלמד הוא עץ ארוך עבה; וכמו מסמר חד תקוע בקצתו מלמעלה, וזה הברזל נקרא דרבן. ובקצה

הַשְּׁנִי מִלְמֻטָּה בְּרוֹזֵל כְּמוֹ רֹמַח, וְהָעֵץ נִכְנָס בּוֹ ; וְזֶה הַבְּרוֹזֵל נִקְרָא
חֲרוֹרוֹ.

כד. מְנִיקִית שְׁלִמְתָּכֶת שְׁהִיא כְּמוֹ שְׂפּוֹפֶרֶת, שְׁנֻטְמָאָה מְשִׁיקְבַּע
אוֹתָהּ בַּמָּקֵל אוֹ בַּדָּלֶת, וַיַּחְבֵּר אוֹתָהּ עִם הָעֵץ תְּטָהֵר. לֹא נֻטְמָאת
קִבְעָהּ בַּמָּקֵל אוֹ בַּדָּלֶת הֵרִי זֶה מְקַבֵּלֶת טְמָאָה, בַּמְקוֹמָה: שְׁכָל
כָּלִי מִתְכוּת שְׁקִבְעָם בְּקוֹרָה אוֹ בְּכוֹתֵל מְקַבְּלִין טְמָאָה כְּשֶׁהִיוּ,
עַד שִׁישְׁנָה מַעֲשִׂיהֶם.

כה. לְפִיכָךְ דָּף שְׁלֻנְחָתוֹמִין שְׁלִמְתָּכֶת, שְׁקִבְעוּ בְּכוֹתֵל טְמֵא. וְכֵן
כָּל כִּיּוֹצֵא בָּזֶה מְשָׁאֵר כָּלִי מִתְכוּת שְׁנִקְבְּעוּ, בֵּין פְּשׁוּטִיהֶן בֵּין
מְקַבְּלִיהֶן מְקַבְּלִים טְמָאָה כְּשֶׁהִיוּ.